

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O'ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA
XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

2025-yil 18-oktabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK
TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2025-yil 18-oktabr

Toshkent – 2025

ANIMATSION FILMLARNING AKSIOLINGVISTIK JIHLTLARI AXIOLINGUISTICS ASPECTS OF ANIMATED FILMS

10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/WNNV7603

Shamsiyeva Manzura Bababekovna

PhD, dotsent

Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat

o'zbek tili va adabiyoti universiteti,

yasiya06@mail.ru

Annotatsiya. *Televizorning inson ongiga ta'siri darajasi masalasi televizorning paydo bo'lishi boshidan beri o'rganilmoqda. Multfilmlarni tomosha qilish erta bolalikdan boshlab bolalar uchun eng sevimli mashg'ulotdir. Bu bola uchun atrofdagi dunyo, odamlar o'rtasidagi munosabatlar va ularni boshqarish normalari to'g'risida hukmlarning shakllanishiga ta'sir qiluvchi eng muhim omillardan biridir. Bolalarni jalb qilish uchun multfilmlar, seriallarni namoyish etadigan ko'plab kanallar mavjud. Bola multfilmni tomosha qilganda, u atrofdagi dunyodan uzilib qolganga o'xshaydi. U nutqning tabiiy tovushiga javob berishni to'xtatadi. Multfilm qahramonlari nutqiga, ularning xatti-harakatiga taqlid qila boshlaydi. Hozirgi vaqtda oila haqida juda ko'p sonli multfilmlar ishlab chiqarilmoqda, ular bolalarda asosiy qadriyatlarni shakllantirishda turlicha ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu maqolada biz multfilm mahsulotlarini tahlil qilish haqida ko'proq to'xtalamiz, chunki uning asosiy maqsadli auditoriyasi maktabgacha va boshlang'ich maktab yoshidagi bolalardir. Ushbu yosh guruhini tanlash tasodifiy emas, chunki aynan shu vaqtda bola, ayniqsa, atrofdagi dunyoni til, jinsiy rolli farqlar, gender-ijtimoiy rollar, jamiytdagi xulq-atvor qoidalarini faol ravishda o'zlashtiradi. Multfilmlar maktabgacha va boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarni tarbiyalashning eng samarali vositalaridan biridir, chunki ular eng yaqin va tushunarli bolaga san'at turi, uni dunyo bilan tanishtirish, qadriyatlar va xulq-atvor modellarini, sabab-oqibat munosabatlarini namoyish etish, estetik did va hazil tuyg'usini shakllantirishda xizmat qiladi. Multfilmlarning ba'zilarida oilada sog'lom munosabatlarni targ'ib qiladi, boshqalari, aksincha, keksa avlodga nisbatan shafqatsiz munosabatni namoyish etadi. Maqolada mahalliy va xorijiy multfilmlarning oilaviy qadriyatlar shakllanishiga xizmat qiluvchi jihatlari tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar: *oilaviy qadriyatlar, ota-onaga hurmat, mahalliy multfilmlar, xorij multfilmlari.*

Annotation. *The question of the degree of influence of television on the human mind has been studied since the beginning of the emergence of television. Watching cartoons is a favorite pastime for children from early childhood. This is one of the most important factors for a child that influence the formation of*

judgments about the surrounding world, relationships between people and the norms of their management. There are many channels that show cartoons, series to attract children. When a child watches a cartoon, he seems to be disconnected from the world around him. It stops responding to the natural sound of speech. Cartoon characters begin to imitate their speech, their behavior. Currently, a huge number of cartoons are produced about the family, which have different effects on the formation of basic values in children. In this article, we will talk more about the analysis of cartoon products, since its main target audience is children of preschool and primary school age. The choice of this age group is not accidental, because it is at this time that the child actively assimilates the rules of behavior in society, especially the world around him, language, gender-role differences, gender-social roles. Cartoons are one of the most effective means of raising children of preschool and primary school age, since they serve the most intimate and understandable child with a type of art, introducing him to the world, demonstrating models of values and behavior, cause-and-effect relationships, forming aesthetic taste and a sense of humor. Some of the cartoons promote healthy relationships in the family, others, on the contrary, demonstrate a cruel attitude towards the older generation. The article analyzes the aspects of domestic and foreign cartoons that serve the formation of family values.

Keywords: family values, respect for parents, local cartoons, foreign cartoons.

Ma’naviy va axloqiy qadriyatlarni bir avloddan ikkinchisiga o‘tkazish mexanizmi juda murakkab, u ko‘plab agentlarni o‘z ichiga oladi va o‘ziga xos tuzilishga ega. Ijtimoiylashuvning asosiy agentlari hali ham o‘z oilalari va eng yaqin qarindoshlar — ota, ona, bobo, buvi, aka-uka, opa-singillar va boshqalarni tashkil etadi. Bugungi kunda ba’zi oilalar global o‘zgarishlarni boshdan kechirmoqda. Bolani tarbiyalash uchun oila tomonidan ajratilgan vaqt ko‘paygan bo‘lsa-da, uning sifati sezilarli darajada yomonlashdi. Ta’lim sifatining pasayishiga olib keldi. Aslida bola oila a’zolari bilan o‘yin faoliyati orqali bola asosiy ijtimoiy rollarni anglaydi.

Zamonaviy informatsion jamiyatining ko‘plab salbiy tendensiyalari, shuningdek, yoshlarni giyohvandlik ta’siri bilan telekommunikatsion imkoniyatlarning o‘shini ham o‘z ichiga oladi. Haqiqiy hayot kechirish o‘rniga, ko‘pchilik passiv bo‘sh vaqtga ega bo‘ladi, kun bo‘yi televizor ekranlari, planshet kompyuterlari va boshqalar oldida o‘tiradi. Hissiyotlarga bo‘lgan ehtiyoj do‘stlar va tengdoshlar bilan haqiqiy muloqot orqali emas, balki multfilmlar va seriallarni tomosha qilish, ularning qahramonlari va virtual suhbatdoshlari bilan “muloqot” orqali qondiriladi.

- Har yili dunyoning ko‘plab mamlakatlarida 29-oktyabr “Xalqaro animatsiya kuni” sifatida nishonlanadi. O‘zbek animatsiya tarixiga nazar solamiz.
- O‘zbek animatsiya san’at tarixi 1965-yilda “O‘zbekfilm” studiyasida rejissyor Damir Salimov “6x6 kvadratda” degan multfilmni suratga

olgan. O'zbekiston kino tarixida birinchi multfilm sifatida qolgan mazkur asar qo'g'irchoqlarning mexanik harakatiga asoslangan edi.

- O'zbekistonda ilk chizilgan multfilm 1969-yili suratga olindi. "Jasur chumchuq" asari o'z davri uchun ilg'or texnologiya asosida suratga olingan edi.

- 1970-yilga kelib "O'zbekfilm"da multfilm ustaxonasi tashkil qilindi. Unda animatorlar, grafika ustalari, rassomlar va boshqa ijodkorlar yangi multfilmlar ishlab chiqarish bo'yicha maydon yaratishdi.

Yillar davomida o'zbek animatsiya tarixida turli mavzu va janrlarda ko'plab multfilmlar yaratildi. Jumladan, "Uzviylik", "G'ildirakli uy", "Doviyurak oshpaz", "Kenja botir 1,2", "Matizning sarguzashtlari" "Cho'ldagi ko'l", "Mayin yong'ir yog'adi"ë "Miks", "Sehrli tanbur", "Hayot daryosi" va boshqalar.

Hozirgi kunga kelib, o'zbek animatsiya sohasiga yangi zamonaviy texnologiyalar olib kirilmoqda. Xususan, joriy yilda Kinematografiya agentligi, "Futurist" MChJ va Ummon davlati hamkorligida Ummon fizigi va doktor Ibn al-Dahabiy to'g'risida animatsion filmda inson tanasi va yuzi harakatini suratga olish - "Motion Capture" texnologiyasidan foydalanildi.

Televizorning inson ongiga ta'siri darajasi masalasi televizorning paydo bo'lishi boshidan beri o'rganilmoqda. Multfilmlarni tomosha qilish erta bolalikdan boshlab bolalar uchun eng sevimli mashg'ulotdir. Bu bola uchun atrofdagi dunyo, odamlar o'rtasidagi munosabatlar va ularni boshqarish normalari to'g'risida hukmlarning shakllanishiga ta'sir qiluvchi eng muhim omillardan biridir. Bolalarni jalb qilish uchun multfilmlar, seriallarni namoyish etadigan ko'plab kanallar mavjud. Bola multfilmni tomosha qilganda, u atrofdagi dunyodan uzilib qolganga o'xshaydi. U nutqning tabiiy tovushiga javob berishni to'xtatadi. Multfilm qahramonlari nutqiga, ularning xatti-harakatiga taqlid qila boshlaydi. Hozirgi vaqtda oila haqida juda ko'p sonli multfilmlar ishlab chiqarilmoqda, ular bolalarda asosiy qadriyatlarni shakllantirishda turlicha ta'sir ko'rsatmoqda.

Yosh xususiyatlari tufayli maktabgacha yoshdagi bolalar tanqidiy munosabatda bo'lishga qodir bo'lmaydi. Bolada idrok etish yosh bilan bog'liq tarzda o'ziga xos sodda – realistik, fragmentli bo'ladi uni to'g'ri yo'naltirish bolalarda anglash jarayonlari, og'zaki nutqni rivojlantirish va badiiy obrazlarni yetarli darajada talqin qilishga yordam beradi. Mutaxassislarning ta'kidlashicha, hozirgi vaqtda bolalarning tajovuzkorligi, qo'rquvi va shaxsiyatining deformatsiyasi manbai bo'lgan yolg'on ideallarni targ'ib qiluvchi estetik va axloqiy me'yorlarga mos kelmaydigan multfilmlarni namoyish etish xavfi juda katta [Alpay, N. & Okur, M. R, 2021: 56]. Yuzaki o'yin-kulgu ortida axloqsizlikka qarshi xatti-harakat stereotiplari, yovuz maqsadlar va ko'rsatmalar mavjud. Buning oldini olish uchun quyidagi vazifalarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

- 1) 5-7 yoshli bolalarni axloqiy tarbiyalash muammolarini hal qilish uchun animatsion filmlarni tanlash mezonlarini ajratib ko'rsatish;

- 2) bolaning multfilm bilan aloqasini pedagogik qo'llab-quvvatlash jarayonining imkoniyatlarini o'rganish.

Multfilmlarni tanlash mezonlari sifatida biz quyidagi jihatlarni ta'kidladik:

1. Multfilmning axloqiy muammolarining hissiy yorqinligi va boyligi;
2. Matnlar tuzilishining bolalarni idrok etish va tushunish qobiliyatiga muvofiqligi, ularning bolalar tajribasi va boshdan kechirgan voqealar bilan o'zaro bog'liqligi;
3. Filmning dinamikligi, syujetning keskinligi va ekspressiv rivojlanishi, bolani o'ziga jalb qiladigan voqealar, filmning vaziyatga ruhiy hissiy kiritilishini rag'batlantirish va shu bilan birga, axloqiy muammolar, tanlov va qaror qabul qilish vaziyatlariga duch kelish;
4. Qahramonlarning rang-barangligi, o'ziga xosligi, ekspressivligi va individualligi, ularning obrazlarining unutilmas tabiati, xarakterologik xususiyatlari namoyon bo'lishining yorqinligi va estetikasi.

Zamonaviy televizordan farqli o'laroq, folklor bolalar ruhiyatiga juda ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lgan. Folklor asarlar axloqqa oid ko'rsatmalardan iborat. Ularda yaxshilik har doim yomonlikni yengishi, mehnatsevarlik, do'stlik va o'zaro yordamning qadr-qimmatini aniq tushuntiriladi.

Ertaklar ham katta ta'lim salohiyatiga ega. Ertak orqali bola atrofdagi dunyoni o'rganadi, o'z xalqining mental madaniyati asoslarini o'rganadi. Shunday qilib, hatto bolalarga ertak o'qish uchun kunning alohida qismi ajratilgan, ya'ni asosan uyqu oldidan ertaklar eshittirilgan, hatto radiolarda ham oqshom payti ertaklar eshittiriladi. Psixofiziologik tadqiqotlar ma'lumotlariga ko'ra, bolalarning idrok etishi aynan yotishdan oldin, bola ongining sezuvchanligi eng yuqori bo'lganida aytilgan [Berkowitz M., 2011: 152]. Asrlar davomida odamlar bolalar uchun mo'ljallangan ertaklarning syujetlariga yuqori talablarni qo'yishgan. Ularda ochko'zlik, dangasalik, qo'rqqoqlik, yolg'on, kattalarga hurmatsizlik qoralangan va mehnatsevarlik, halollik, qahramonlik, zukkolik, do'stlik, ota-onalarga hurmat madh etilgan. Bu kabi g'oyalar bugungi kun multfilmlarida ham o'z aksini topadi. Masalan: "Xazina", "Quyosh yurti pahlavoni", "Kenja botir", "Uddaburon shogird" kabi o'zbek animatsion filmlari; "Три кота", "Барбоскины" kabi rus multfilmlari misol bo'ladi.

Bolalar multfilmlari ota-onalar va oila maqomini mustahkamlaovchi gumanistik qadriyatlarga asoslangan bo'lishi kerak [Doğan, A. & Gıker, G., 2012: 23]. Ertaklarda asosiy ijtimoiy rollar va ularning vazifalari (ona, ota, bobo, bobo, aka-uka, o'gay ona, etim va boshqalar) aniq ko'rsatilgan. Aksariyat xalq ertaklarida o'gay onaning qiyofasi qora ranglarda chizilgan.

Shubhasiz, ular orasida yaxshilari ham bo'ladi.

Shu bilan birga, o'gay otaning surati folklorda umuman qayd etilmagan. Ma'lum bo'lishicha, o'gay onaning xalq ongidagi roli o'gay otaning obrazidan ko'ra muhimroqdir. Ushbu muammo puxta o'rganishni talab qiladi.

Maktabgacha yoshdagi bola, ayniqsa, atrofdagi dunyoni til, gender-ijtimoiy rollar, jamiyatda o'zini tutish qoidalari va boshqalar kabi narsalarni faol ravishda o'zlashtirib boradi [Турпаева, Г. 2016: 187]. Albatta, multfilmlar maktabgacha va boshlang'ich maktab bolalarini tarbiyalashning eng samarali vositalaridan

biridir. Chunki ular bolaga eng yaqin va tushunarli san‘at turi bo‘lib, uni dunyo bilan qulay tarzda tanishtiradi, qadriyatlar va xulq-atvor modellarini, sabab-oqibat munosabatlarini namoyish etadi, estetik did va tuyg‘uni shakllantiradi.

Bolaning ongi noyob hodisadir. Bolalar dunyoni kattalarga qaraganda tubdan boshqacha idrok etadilar. Bolaning atrofida sodir bo‘layotgan hamma narsa u uchun muhim va mazmunli. Shu sababli bola hissiy, intellektual va harakatli qabul qiladi

Bolani har qanday narsa, voqea, turli hodisalar, xususan, o‘zi guvohi bo‘lmagan voqea-hodisalar o‘ziga jalb qiladi. Shu sababli, ota-onalar va boshqa oila a‘zolari tomonidan bolaning tomosha qilayotgan ko‘rsatuvlari va hatto multfilmlari ham nazoratga olinishi kerak.

Bolaning idrokiga ota-onalarning televizorda sodir bo‘layotgan voqealarga munosabati ham muhim ta‘sir ko‘rsatadi.

Aksariyat Amerika multfilmlari ma‘naviy estetik jihatlariga e‘tibor sustligi bilan xarakterlanadi va bolada quyidagi holatlar me‘yor sifatida qabul qilinishiga olib keladi:

1. Oilaning foydasizligi fenomeni yoki oila yuk sifatida;
2. Kichik, bir farzandli yoki to‘liq bo‘lmagan oila me‘yor sifatida.
3. Ota-onalikdan nafratlanishni shakllantirish fenomeni;
4. Farzandli bo‘lishdan qo‘rqish hissi;
5. An‘anaviy oilaviy rollarning devalvatsiyasi (ona, ota, bobo, buvi).

Masalan: Shrek, Pinokkiyo, Алеша Попович и Тугарин Змей, Krudslar oilasi.

Oilaning ijobiy tasvirlari. Shunga qaramay, zamonaviy xorijiy animatsion filmlar orasida hozirgacha oilaning haqiqiy qadr-qimmatini madh etuvchi animatsion filmlar mavjud. “Muzlik davri” multfilmida hayvon va odam bir xil vaziyatga tushib qolishadi: ular ular oilasini yo‘qotadilar. Oilasiz ular o‘zlarini noto‘liq, yolg‘iz his qilishadi. Shunda ular umuman bir-biriga to‘g‘ri kelmaydigan mamont, yalqov, yo‘lbars kabi bir-biriga mos kelmaydigan mavjudotlarni birlashtiruvchi obraz bu inson bolasi edi. Aynan bola filmning oxiriga kelib, bu mavjudotlar bir-birini sevadigan va bir-biriga g‘amxo‘rlik qiladigan oila deb atash mumkin bo‘lgan kuchli bir bo‘g‘inni yaratganligining kafolati bo‘lib chiqdi. Inson bolasi nuqtai nazarni, umumiy strategni jiddiy maqsad bilan ta‘minlaydi. Inson bolasi istiqbolni, umumiy strategik maqsadni belgilab beradi.

Oilaviy va axloqiy qadriyatlarni targ‘ib qilish nuqtayi nazaridan eng yaxshi zamonaviy multfilmlardan biri bu “Barboskini” seriyasidir. Unda ota-onadan tashqari yana beshta bola bor, bu zamonaviy animatsiya uchun noodatiy bo‘lib, katta oila organik va baxtli tarzda tasvirlanadi. Bu oilada hamma boshqacha, lekin hamma bir-birini sevadi va qadrlaydi, bir-biriga g‘amxo‘rlik qiladi.

Shunday qilib, oiladagi inqiroz sharoitida multfilmlar kuchli sotsializatsiya agentidir. Sifatli sotsiologik tahlil shuni ko‘rsatdiki, aksariyat zamonaviy multfilmlarda oila, oilaviy munosabatlar va qadriyatlar bilan bog‘liq hodisalar juda keng namoyish etilgan. Biroq, ushbu hodisalar har bir inson uchun chetlab o‘tilmaydigan qadriyat sifatida oila haqidagi tushunchalardan uzoqdir. Aksincha,

ko'plab zamonaviy multfilmlarda oila keraksiz narsa sifatida taqdim etilgan va qahramonlarning unga bo'lgan munosabati beparvo. Ayol va erkakning tasvirlari aralashib ketadi, bolalar ularning yashashiga to'sqinlik qiladigan jazo sifatida namoyon bo'ladi. Ekranlardan uzatiladigan bu hodisalarning barchasi ular oila institutini mustahkamlash va rivojlantirishga hissa qo'shadilar va oilaga nisbatan kamsituvchi va salbiy munosabatni o'rnatadilar, bu uning yo'q qilinishiga olib keladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Alpay, N. & Okur, M. R. (2021). Okul öncesi dönemdeki 5-6 yaş çocuklarının görsel okuryazarlık durumlarının ve dijital öğrenme içeriklerinin incelenmesi [An investigation of visual literacy and digital learning of 5–6-year-old preschool children]. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7 (3), 1-34. <https://doi.org/10.51948/auad.951885>
2. Doğan, A. & Gıçker, G. (2012). Tematik televizyon ve çocuk: ilköğretim öğrencilerinin televizyon izleme alışkanlıkları [Thematic television and children: primary school students' television watching habits]. *Milli Eğitim*, 194, 5-30.
3. Berkowitz M. V. (2011). What works in values education. *International Journal of Educational Research*, 50, 153–158. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ijer.2011.07.003>.
4. Zebrowski, M. (2017). Educational potential of animated films in Poland. *Panoptikum*, 18 (25), 106-119.
5. Собкин В.С., Равлюк С.Г. Учитель у телевизионного экрана // Первое сентября. 2001. № 84. (Sobkin V.S., Ravljuk S.G. Uchitel' u televizionnogo jekrana // Pervoe sentjabrja. 2001. N 84.).
6. Тургараева, Г. К. Влияние мультипликационных фильмов на речь младших школьников / Г. К. Тургараева. — Текст : непосредственный // Проблемы и перспективы развития образования : материалы VIII Междунар. науч. конф. (г. Краснодар, февраль 2016 г.). — Краснодар : Новация, 2016. — С. 185-188.
7. <https://uz.tierient.com/oilaviy-va-oilaviy-qadriyatlar/>

MUNDARIJA

<i>Sirojiddinov Shuhrat</i>	O'zbek tili – xalqaro maydonda!	
I SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGI VA TILSHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI		
<i>Ashirboyev Samixon</i>	O'zbek adabiy tilining tayanch dialektini belgilash yo'lida	6
<i>Hakimova Muhayyo, Rahmatova Feruza</i>	O'zbek tilida kognitiv metonimiya	11
<i>Juraqobilova Xamida</i>	She'riy asarlarda kognitiv metaforalar shakllanishida lingvomadaniy omillarning ta'siri	17
<i>Mustafayev Fizuli</i>	Kino dilində söz birləşməsi və qoşa sözlər haqqında	24
<i>Jabborov Baxrom, Sharipova Sarvinoz, Istamova Shohista.</i>	O'zbek iboralarining milliy mentalitetni ifodalashdagi o'rni	32
<i>Turdiboyev Tohir</i>	Yordamchi so'zlar masalasiga doir ayrim qarashlar	37
<i>Abjalova Manzura</i>	Hozirgi o'zbek tili leksik sathiga doir ba'zi masalalar	42
<i>Sheronov Boyirboy</i>	Sintaktik sathda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik haqida	50
<i>Madjidova Dilorom</i>	Современные методы и проблемы прикладного языкознания	54
<i>Tolipova Dildora</i>	Лакуны в узбекских письменных литературных источниках и проблемы их перевода	59
<i>Elova Dilrabo</i>	O'zbek tilshunosligida uslubiy xoslanishni farqlash xususidagi qarashlar	67
<i>Abdullayev Jumanazar</i>	Yangi O'zbekistonning mumtoz tilshunoslik merosi, zamonaviy lingvistik qadriyati	73
<i>Israilova Saodat</i>	Turk va o'zbek tillarida rang bildiruvchi leksemalar semantikasi	84
<i>Kasimova Ziyoda</i>	Cho'lponning "Kecha va kunduz" romanidagi frazeologik birliklarning badiiy-uslubiy tahlili	88
<i>Baxodirova Shaxlo</i>	Lakuna va realiya munosabati	92

<i>Hakimov Dilshod</i>	“Biz” va “o‘z” olmoshlarining o‘zbek tilidagi funksional maqomi: struktur-semantik tahlil	98
<i>Kurbanbayev Otabek, Qodirberganova Dilnura</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	107
<i>Allaquliyeva Qunduz</i>	Ixtionimlarning lingvistik va ekstralingvistik omillar asosida yangi ma’no ifodalashi	113
<i>Isoqulova Qunduz</i>	So‘z-gaplarning noverbal vositalar bilan ifodalanishi	117
<i>Ismayilli Ayshen</i>	Sintaktik yolla yaranan mikrotoponimlar xulasə	122
<i>Davronova Zarnigor</i>	Sadriddin Ayniyning “Sudxo‘rning o‘limi” qissasidagi antroponimlarining kognitiv-semantik tahlili	132
<i>Muzaffarova Zarrina</i>	Metonimiyaning konseptual modellari	136
<i>Yusupova Aziza</i>	Metaforaning she’riy matnlarda aks etishi	140
<i>Mamarasulova Maftuna</i>	Fonosemantik g‘oyalarning rivojlanish bosqichlari	146
<i>Abdurasulova Dilnoza</i>	Ayollar nutqida konnotatsiya va murojaat birliklarining pragmatik xususiyatlari	151
<i>Soqiyeva Shirin</i>	Tilshunoslikda konseptni o‘rganishda til va madaniyatning o‘rni	157
<i>Abruyeva Zaxro</i>	O‘zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi	160
<i>Bovmanova Bashorat</i>	O‘zbek tilida halollik tushunchasining leksik-semantik ifodalanishi	164
<i>Jumaniyozova Charos</i>	Hajm-o‘lchov bildiruvchi sifatlarning nisbiylik xususiyati	168
<i>Xayrullayeva Ra’no</i>	Kichraytirish qo‘shimchalarining nutqdagi ahamiyati	172
<i>Tursunova Sojidxon</i>	“Fayzining amakisi” hikoyasidagi nutqiy akt vositasida ifodalangan ironiyalar tahlili	177

<i>Utegenova O'g'iloy</i>	Badiiy asarlarda tasviriy ifodalar	181
<i>Maxmudova Matluba</i>	Qaratqich kelishigi semantikasiga doir ayrim mulohazalar	185
<i>Xolmamatova Sarvinozxon</i>	Konnotatsiya va konnotativ birliklarning o'rganilganlik darajasi hamda turlari	191
<i>Turg'unboyeva Dilnoza</i>	Zamonaviy tilshunoslikda miqdor kategoriyasining o'rni	199
<i>O'ralova Nargiza</i>	Parsellyatsiya va metaforaning o'zaro aloqadorligi	204
<i>Jabborova Aziza</i>	O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so'zlagan nutqidagi evfemizmlarning morfologik tahlili	209
<i>Odilova Dilobar</i>	Jahon tilshunosligida o'xshatishlarning ilmiy tadqiqi	214
<i>Nazarov Qobilbek</i>	Turli tizimdagi tillarda soma komponentli maqollarning tasniflanishi	218
<i>Mullaboyeva Shirin</i>	Til, estetik tafakkur va didning paremiologik birliklarda ifodalanishi	226
<i>G'aybullayev Erkinjon</i>	O'zbek madaniyatini ifoda etishda lakunalarning roli: Cho'lpon asarlari misolida	230
<i>Oripova Mavluda</i>	Sinestezik metaforalarning lingvomadaniy xarakteri:sinestezik metafora va milliy o'ziga xoslik	240
<i>Otaxonova Sohiba</i>	Antroponimlarning internet va yangi media makonidagi o'rni	245
<i>Shodmonaliyeva Yulduz</i>	Modallik bilan tasdiq-inkor kategoriyasining o'zaro munosabati	250
<i>Sobirova Maftuna</i>	Konchilik terminotizimi va uning o'zbek leksik tizimidagi o'rni	256
<i>Umarova Shahzoda</i>	O'zbek tilshunosligining kombinator lingvistikaning shakllanishidagi o'rni	260
<i>Turg'unova Maftuna</i>	Til taraqqiyotida kognitiv tilshunoslikning o'rni	270
<i>Muratova Nafisa</i>	Tilak va tabrik nutqiy aktida ekstralingvistik	274

	vositalarning o'rni	
<i>Murotov Hamro</i>	Reklama matnlarining tasnifi	280
<i>Normuminov Laziz</i>	Qo'chqor Norqobil hikoyalarida xalqona so'zlashuv, ibora va maqollarning qo'llanishi	285
II SHO'BA. AMALIY TILSHUNOSLIK VA LINGVODIDAKTIKA MUAMMOLARI.		
<i>Xolmanova Zulxumor</i>	Tilning ma'lumotlarni saqlash va yetkazish funksiyasi	289
<i>Qurbonova Munavvara</i>	Ontolingvistika va pragmalolingvistika munosabatida deyktik birliklarning o'rni	297
<i>Ruzibayeva Nigoraxon</i>	Psychological needs in the language classroom	303
<i>Abdurahmonova Muqaddas</i>	Ментальные омонимы в когнитивной лингвистике	308
<i>Umurzoqova Marhabo</i>	Badiiy matnda ayol lisoniy shaxs tiplari xususida	317
<i>Abjalova Manzura</i>	O'zbek tili multikorpusi – zamonaviy ta'limiy tizim	321
<i>Ruzmetova Novval</i>	Роль узбекских народных традиций в социокультурном развитии студентов	326
<i>G'ulomova Nargiza</i>	Alisher Navoiy mualliflik korpusini yaratishda statistik ma'lumotlarning muhimligi	335
<i>Dedaxanova Muazzam</i>	Lingvistik ekspertizaning yuzaga kelishi va shakllanish tarixi	344
<i>Shamsiyeva Manzura</i>	Animatsion filmlarning aksiolingvistik jihatlari	347
<i>Xudaykulova Shaxnoza</i>	O'zbek tili diskursida global qadriyatlarining aksiolingvistik integratsiyasi	353
<i>Ibragimova Sayyora</i>	Псевдонимы узбекских и русских писательниц: генезис, семантика и когнитивные особенности	357
<i>Tilyabayev Kamil</i>	Благодарные: из эмоционального опыта	361

	изучения узбекского языка как второго	
<i>Alimardanov Elyor</i>	Xorazm dialektal zonasining qipchoq shevali areallari	369
<i>Bozorova Sabohat</i>	Gazeta tili va publitsistik janrlarning lingvostilistik xususiyatlari	372
<i>Abduvoxidova Mavzuna</i>	Обучение грамматике в условиях коммуникативного подхода	377
<i>Mamadayupova Vasila</i>	Katta yoshdagilarning xorijiy til o'rganishi	381
<i>Azizova Feruza</i>	Raqamli texnologiyalarning til evolyutsiyasiga ta'siri: XXI asrda yozma va og'zaki muloqotning transformatsiyasi	385
<i>Abdullayeva Roxila</i>	Xarakter ifodalovchi birliklarning freym tahlili	389
<i>Yusupova Shahzoda</i>	Suggestiv nutq ta'sirchanligini oshirishda sifatlarning o'rni	393
<i>Mamirova Xayriniso</i>	Ko'p ma'noli so'zlarni qayta ishlashning gibridd modellari	398
<i>Nabiyeva Parvina</i>	Assotsiativ tezaurus: til tasviri va inson ongining modellashtirilishi	405
<i>O'rinova Zarifa</i>	Iqtiboslarning intertekstual tezaurusda aks etishi	410
<i>Rayimjonova Matluba</i>	Rauf Parfi she'riyati leksikasini chastotali lug'at asosida tadqiq qilish muammolari va yechimlari	414
<i>Turobova Nargiza</i>	Ulug'bek Hamdam ijodining lingvopragmatik tahlilida presuppozitsiya	418
<i>Abdullajonova Madina</i>	"Fiziologik xatolar"ni disgrafiyadan farqlash masalasi	424
<i>Pulatova Umriniso</i>	Yoshlar slengining ayrim o'ziga xos hududiy xususiyatlari	428
<i>Imomova Ismigul</i>	Dramatik matnlarda qo'llanilgan barqaror birikmalar va maqollarning intertekstual ohang va mazmunini boyitishdagi roli	435
<i>Arolova Nafisa</i>	Til o'zlashtirishda leksik portlash hodisasi	440
<i>Tursunboyeva Fayiza</i>	Korpus lingvistikasining diniy matnlardagi o'rni	443

<i>Amrullayeva Mohinur</i>	O'zbek tilidagi ayrim fe'l-atvor frazemalarining semantik tasnifi va uslubiy xususiyatlari	450
<i>Mirnosirova Dilbar</i>	Bolalar verbal assotsiatsiyalarining ayrim sintaktik xususiyatlari	454
<i>Aminova Zilola</i>	Darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'zga tili o'quvchilarning nutqini o'stirish	462
<i>Muratova Ademi</i>	Multilingualism and bilingualism in turkic-speaking countries: contemporary challenges and development prospects	466
<i>Umurzakova Zuxraxon</i>	Ona tili darslarida interaktiv raqamli resurslarni tatbiq etishning didaktik qulayligi	472
<i>Maxmudjonova Nargizaxon</i>	Tilshunoslarga bog'lab berilgan tomorqa...	477
III SHO'BA. MADANIYATLARARO MULOQOT VA O'ZBEK TILI TARAQQIYOTI		
<i>Uluqov Nosirjon, Solixodjayeva Xavasxon</i>	O'zbek sayillari va ayrim turk bayramlarining etnolingvistik hamda lingvokulturologik tahlili	481
<i>Mirzodjanova Malika</i>	Сравнительный семантический анализ употребления английских “over”, “above” и их таджикских эквивалентов	489
<i>Komilova Gavharoy</i>	Nutq tadqiqida yangi yondashuvlar	484
<i>Pulatova Zamira</i>	Роль межкультурной коммуникации в процессе изучения языков	497
<i>Moldokulova Elina</i>	Сохранение узбекской культурной идентичности через язык и традиционный костюм в эпоху глобализации	501
<i>Yo'ldoshxonov Javohirbek</i>	Микротопонимы как ономастическая реалия: сравнительный анализ ташкента и лондона	505
<i>Abduqodirova Zebo</i>	The role of lingvocultural competence in the translation of specialized ecological texts. (English and Uzbek languages)	509

<i>Otamirzayeva Sug'diyona</i>	Teaching legal english in uzbek context: challenges of terminology	514
<i>Sayfiyeva Komila</i>	Fitonim komponentli o'zbek va ingliz maqollarining madaniyatlararo qiyosiy tadqiqi	521
<i>Madjidova Maftuna</i>	Лингвосоматические единицы которые характерные для арабской культуры	529
<i>Xasanova Sohijamol</i>	Ingliz va o'zbek tillarida "yaxshilik" va "yomonlik" kategoriyalarining lingvokulturologik tahlili	534
<i>Lafasova Mavjuda</i>	Xorij tilshunosligida o'xshatishlar tadqiqi	539
<i>Olimova Mushtariybonu</i>	O'zbek va ingliz xalq maqollaridagi "omad" va "omadsizlik" konseptlarining qiyosiy tahlili	544
IV SHO'BA. O'ZBEK TILINING XORIJDA O'QITILISHI VA O'ZARO HAMKORLIK MASALALARI		
<i>Akalin Ahmet</i>	<i>Kültür Taşıyıcısı Olarak Özbek Dilinin Diplomatik Fonksiyonu</i>	549
<i>Rahmonqulov Abdunazar</i>	O'zbek va tojik tillari interferensiyasi haqida	555
<i>Rafibayeva Nasiba, Mingboyeva Oypari</i>	Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка	559
<i>Xakimova Mavzunadjon</i>	Лингвистическое табу и стратегия эвфемизации в таджикском и английском языках	563
<i>Musurmankulova Shaxribon</i>	Turk tiliga xos ayrim frazemalar tahlili	569
<i>Xodjayeva Mashhura</i>	Влияние глобализационных тенденций на методику обучения иностранным языкам	576
<i>Erkaboyeva Havojon</i>	Translation studies and the internationalization of the uzbek language	581

<i>Axmedova Niluzar</i>	Emotsional leksikaning semantik-pragmatik talqini: ingliz va o'zbek tillari misolida	584
V SHO'BA. TIL TARIXI VA TURKIY TILLAR TADQIQOTLARI		
<i>Seyhan Tanju</i>	Ali Şir Nevâyî ve Üslubunda Fiillerin Yeri	589
<i>Abdushukurov Baxtiyor</i>	O'zbek tilining tarixiy takomili va buguni	604
<i>Rahimi Farhad</i>	Nezrali'nin Çağatay Türkçesi Sözlüğünün Yanlışıları Üzerine	611
<i>Jafarzade Vahide</i>	Mustafa Zəririn “Siyərün-nəbi” əsəri haqqında bəzi qeydlər	640
<i>Muhammadiyahva Dilafró 'z</i>	“Boburnoma” parallel korpusini yaratishdagi tarjima tamoyillari	650
<i>Bo'ronov Anvar</i>	Poloves-qipchoq tillari maishiy leksikasi milliy identifikatsiyalash mezoni sifatida	657
<i>Xo'janiyazova Shahnoza</i>	Alisher Navoiyning “Sab' ai sayyor” asaridagi idish-tovoq nomlarining leksik-semantik xususiyatlari	665
<i>Xolmurodova Mushtariy</i>	“Nasoyim ul-muhabbat” asaridagi tibbiy terminlar tahlili	670
<i>Mirzayeva Ulker</i>	Yunan mənəbələrində işlənən Azərbaycan antroponimlərinin leksik-semantik təhlili	676
<i>Babazade Rahshane</i>	Mustafa Zəririn “Yüz hədis və yüz hekayə” əsərində zərflər	684
<i>Yodgorov Hamid</i>	“Qo'noq” umumturkiy leksemasining etimologiyasi	697
<i>O'razova Iqbol</i>	Frazemalar kognitiv semantikaning o'rganish obyektı sifatida	701
<i>Azizzade Turkan</i>	R.O.Şor Yafəs-türk dil əlaqələri haqqında	705
<i>Saygin Muhterem</i>	Klasik Türk Edebiyatının Doğu Sahasında Sevgili İçin Kullanılan Bir İfade Körke Bay (Körkke Bay,	711

	Görge Bay)	
<i>Hamishog'lu Meryem</i>	Türkçenin İlk Sözlüğü Dîvânu Lugâti't-Türk'ten Özbek Türkçesine Bitki Adları	718
<i>Bakirov Qudratillo</i>	Turkiy dunyoda vaqt tushunchasi va uning o'rganilishi	734
<i>Sattorova Shahnoza</i>	O'zbek va turk tillarida bir xil etimologiyaga ega o'simlik nomlarining qiyosiy tahlili	739
<i>Maqsudova Feruza</i>	Muqaddas qadamjo nomlari – onomastika sohasining o'rganish obyekti sifatida	745
<i>Azizova Nilufar</i>	“Devonu lug'otit turk”dagi o'z qatlamga oid ijtimoiy munosabat semali leksemalar	750
<i>O'tkirbek Muhammad Sobir</i>	Arba'in she'rlarda “hayit” so'zining lingvopoetik timsollari	756
<i>Siddiqova Naimaxon</i>	Eskirgan so'zlarning eskirmagan ma'nolari	760
<i>Qasimova Sema</i>	“Kitabi-Dədə Qorqud” matnlərində qadin-kishi müraciət formalarinin üslubi, linqvistik və psixolinqvistik tahlili	766
<i>Turdiyeva Roza</i>	O'zbek, qoraqalpoq va ingliz tillaridagi maqollarda zoonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari	774